

No. 50834*

**Estonia
and
Morocco**

Agreement between the Government of the Republic of Estonia and the Government of the Kingdom of Morocco for the reciprocal promotion and protection of investments. New York, 25 September 2009

Entry into force: *4 November 2011, in accordance with article 12*

Authentic texts: *Arabic, English and Estonian*

Registration with the Secretariat of the United Nations: *Estonia, 28 May 2013*

**No UNTS volume number has yet been determined for this record. The Text(s) reproduced below, if attached, are the authentic texts of the agreement /action attachment as submitted for registration and publication to the Secretariat. For ease of reference they were sequentially paginated. Translations, if attached, are not final and are provided for information only.*

**Estonie
et
Maroc**

Accord entre le Gouvernement de la République d'Estonie et le Gouvernement du Royaume du Maroc relatif à la promotion et à la protection réciproques des investissements. New York, 25 septembre 2009

Entrée en vigueur : *4 novembre 2011, conformément à l'article 12*

Textes authentiques : *arabe, anglais et estonien*

Enregistrement auprès du Secrétariat des Nations Unies : *Estonie, 28 mai 2013*

** Numéro de volume RTNU n'a pas encore été établie pour ce dossier. Les textes reproduits ci-dessous, s'ils sont disponibles, sont les textes authentiques de l'accord/pièce jointe d'action tel que soumises pour l'enregistrement et publication au Secrétariat. Pour référence, ils ont été présentés sous forme de la pagination consécutive. Les traductions, s'ils sont inclus, ne sont pas en form finale et sont fournies uniquement à titre d'information.*

[ESTONIAN TEXT – TEXTE ESTONIEN]

EESTI VABARIIGI VALITSUSE

JA

MAROKO KUNINGRIIGI VALITSUSE

VAHELINE

INVESTEERINGUTE VASTASTIKUSE SOODUSTAMISE JA KAITSE LEPING

Eesti Vabariigi valitsus ja Maroko Kuningriigi valitsus (edaspidi *lepingupoole*),

soovides mõlema riigi hüvanguks tugevdada majanduskoostööd;

kavatsedes luua ühe lepingupoole investoritele soodsad investeerimistingimused teise lepingupoole territooriumil ja neid säilitada;

nõustudes, et selle lepingu alusel toimuv investeeeringute soodustamine ja kaitsmine aitab kaasa lepingupoole äritegevuse ja majanduse kasvule,

on kokku leppinud järgmises.

ARTIKKEL 1

Mõisted

Lepingus kasutatakse järgmisi mõisteid.

1. *Investor* – ühe lepingupoole füüsiline või juriidiline isik, kes investeerib teise lepingupoole territooriumil:
 - a) *füüsiline isik* – füüsiline isik, kes on selle riigi seaduste kohaselt lepingupoole kodanik;
 - b) *juriidiline isik* – üksus, mis on moodustatud lepingupoole õigusaktide kohaselt ning mille registreeritud asukoht, juhatuse asukoht ja peamine tegevuskoht on selle lepingupoole territooriumil.
 2. *Investeeering* – igat liiki vara, mille ühe lepingupoole investor on majandustegevuse käigus investeerinud teise lepingupoole territooriumil selle riigi õigusaktide kohaselt, esmajoones:
 - a) vallas- ja kinnisvara ning muud asjaõigused, nagu hüpoteek, pant ja muud samalaadsed õigused;
 - b) äriühingu osad, aktsiad ja võlakirjad või teised äriühingutes osalemise vormid;
 - c) investeeeringuga seotud rahanõue või majanduslikku väärtust omav kohustuse täitmise nõue;
 - d) intellektuaalse omandi õigused, sealhulgas autoriõigus, patent, litsents, kaubamärk, ärinimi, tehnoloogiline meetod, tööstusdisain ja oskusteave;
 - e) õigus osaleda majandus- ja kaubandustegevuses, sealhulgas õigus otsida, kultiveerida, kaevandada või kasutada loodusvarasid.
- Vara investeeerimise juriidilise vormi muutus ei mõjuta selle olemust investeeeringuna, kui muutus on kooskõlas selle lepingupoole õigusaktidega, kelle territooriumil investeeering on tehtud.
3. *Tulu* – investeeeringust saadav tulu, esmajoones kasum, intressid, kapitalitulu, dividendid, kasutustasu ning muud tasud.
 4. *Territoorium*:
 - a) Maroko Kuningriigi puhul Maroko Kuningriigi territoorium, kaasa arvatud Maroko Kuningriigi territoriaalvetega ktlgnevad merealad, mis on Maroko Kuningriigi seaduste ja rahvusvahelise õiguse kohaselt määratud või mille võib

- tulevikus määrata piirkonnaks, kus merepõhja, selle all asuva maapõue ning loodusvarade suhtes kehtivad Maroko Kuningriigi õigused;
- b) Eesti Vabariigi puhul Eesti Vabariigi territoorium, kaasa arvatud territoriaalmeri ning territoriaalmeri välispiiriga külgnevad merealad, mille üle on Eesti Vabariigil kooskõlas rahvusvahelise õigusega suveräänne õigus.
5. *Vabalt konverteeritav valuuta* – valuuta, mida Rahvusvaheline Valuutafond tunnustab vabalt kasutatava valuutana Rahvusvahelise Valuutafondi põhikirja ja selle muudatuste kohaselt.

ARTIKKEL 2

Investeeringute soodustamine ja kaitse

1. Lepingupool soodustab oma territooriumil teise lepingupoole investorite investeeringuid ning lubab selliseid investeeringuid oma õigusaktide kohaselt.
2. Investeeringu laiendamine, muutmise või ümber kujundamine, mis on kooskõlas selle lepingupoole õigusaktidega, kelle territooriumil investeering on tehtud, loetakse uueks investeeringuks.
3. Lepingupool tagab oma territooriumil teise lepingupoole investeeringutele vähemalt sama soodsa kohtlemise, kui on ette nähtud rahvusvahelise õigusega, ning täieliku kaitse ja julgeoleku.
4. Investeeringutelt saadud tuludele, kui need taasinvesteeritakse kooskõlas selle lepingupoole õigusaktidega, kelle territooriumil investeering on tehtud, tagatakse samasugune kaitse kui esialgsele investeeringule.
5. Meetmeid, mis lepingupool peab võtma avaliku turvalisuse või korra, rahva tervise või keskkonna kaitsmiseks, ei käsitata vähemsoodsa kohtlemisena käesoleva artikli tähenduses.

ARTIKKEL 3

Investeeringute kohtlemine

1. Lepingupool kohtleb oma territooriumil teise lepingupoole investeeringuid vähemalt sama soodsalt kui samalaadsetel tingimustel oma investorite tehtud investeeringuid või mis tahes kolmanda riigi investorite tehtud investeeringuid, võttes aluseks neist asjaomastele investoritele soodsama.
2. Lepingupool kohtleb oma territooriumil teise lepingupoole investoreid investeeringu juhtimise, säilitamise, kasutamise, sellest kasu saamise, selle müügi või lõpetamise korral vähemalt sama soodsalt kui samalaadsetel tingimustel oma investoreid või mis tahes kolmanda riigi investoreid, võttes aluseks neist asjaomastele investoritele soodsama.

3. Käesoleva artikli nõudeid kohelda investeeringuid vähemalt sama soodsalt kui mis tahes kolmanda riigi investorite tehtud investeeringuid ei või tõlgendada lepingupoole kohustusena võimaldada teise lepingupoole investoritele samasuguseid soodustusi või eelisõigusi, nagu ta on andnud tulenevalt:
 - a) lepingupoole osalemisest või tulevases osalemisest olemasolevas või tulevases vabakaubanduspiirkonnas, tolliliidus, ühisturus või majandus- või rahaliidus või samalaadses rahvusvahelises kokkuleppes või muus rahvusvahelise koostöö vormis, mille liige emb-kumb lepingupool on või mille liikmeks ta võib tulevikus saada;
 - b) lepingupoole osalusest või tulevases osalusest rahvusvahelises lepingus või kokkuleppes, mis käsitleb kas täielikult või osaliselt maksustamist.

ARTIKKEL 4 **Sundvõõrandamine**

1. Lepingupool ei sundvõõranda ega natsionaliseeri oma territooriumil teise lepingupoole investori investeeringut ega võta muid samaväärse mõjuga meetmeid (edaspidi *sundvõõrandamine*), välja arvatud juhul, kui sundvõõrandatakse:
 - a) üldistes huvides,
 - b) kõiki võrdselt koheldes,
 - c) õiglase menetluse kohaselt ja
 - d) kiire, kohase ja tõhusa hüvitise eest.
2. Hüvitise suurus peab vastama sundvõõrandatud investeeringu õiglasele turuväärtusele vahetult enne sundvõõrandamist või sundvõõrandamise avalikult teatavaks saamist, kui see kuupäev on varasem.
3. Hüvitis makstakse välja põhjendamatult viivitusega. Kui väljamaksega viivitatakse, lisandub hüvitisele kuni maksepäevani viivis, mida arvutatakse riigisiseste õigusaktide kohaselt maksepäeval kehtinud turukursi alusel. Hüvitist peab saama tõhusalt realiseerida ja vabalt üle kanda.
4. Lepingupoole mõjutatud investoril on õigus nõuda juhtumi kiiret läbivaatamist kooskõlas sundvõõrandanud lepingupoole õigusaktidega.

ARTIKKEL 5 **Kahju hüvitamine**

Kui lepingupoole investor, kes on investeerinud teise lepingupoole territooriumil, kannab kahju sõja või muu relvakonflikti, riikliku eriolukorra, revolutsiooni, ülestõusu, rahvarahutuse, mässu või muu sellise olukorra tõttu, peab teine lepingupool võimaldama talle endise olukorra taastamisel, kahjutasu või hüvitise maksmisel või muu lahenduse korral vähemalt sama soodsa kohtlemise kui oma investoritele või mis tahes kolmanda riigi investoritele, võttes aluseks neist asjaomastele investoritele soodsama. Asjakohast makset peab saama vabalt üle kanda ning see peab olema vabalt konverteeritavas valuutas.

ARTIKKEL 6

Ülekanded

1. Lepingupool võimaldab teise lepingupoole investoritel pärast maksukohustuste täitmist investeeringutega seotud makseid üle kanda. Need ülekanded on esmajoones:
 - a) kapital ja lisasummad investeeringu säilitamiseks või laiendamiseks;
 - b) artiklis 1 määratletud tulu;
 - c) investeeringuga seotud laenude tasumiseks vajalikud summad;
 - d) investeeringu täielikust või osalisest müügist või likvideerimisest saadav tulu;
 - e) artiklites 4 ja 5 ettenähtud hüvitised;
 - f) töötasu, mis makstakse investeeringuga seoses lepingupoole territooriumil töötavale teise lepingupoole füüsilisele isikule;
 - g) hüvitised, mis saadakse investeeringute üle tekkinud kohtuvaidluste lahendina lähtuvalt artiklist 8.

2. Lõikes 1 nimetatud ülekandeid peab saama teha põhjendamatu viivitusega, vabalt konverteeritavas valuutas ülekande kuupäeval kehtiva vahetuskursi alusel ja kooskõlas selle lepingupoole õigusaktidega, kelle territooriumil investeering on tehtud.

ARTIKKEL 7

Õiguste üleminek

1. Kui lepingupool või tema määratud asutus (käesoleva artikli tähenduses *kindlustaja*) teeb makse oma investorile teise lepingupoole territooriumil tehtud investeeringuga seotud kindlustuslepingu või mitteärilise riski garantiilepingu alusel, tunnustab teine lepingupool, et:
 - a) selle investeeringuga seotud õigused ja nõuded lähevad kindlustajale üle kas seaduse kohaselt või tehingu tulemusena ja
 - b) kindlustajal on õigus talle üleläänud õigusi teostada ja nõudeid täitmisele pöörata ning ta kannab investeeringuga seotud kohustusi.

2. Kindlustajale üleläänud õigused või nõuded ei saa olla suuremad, kui olid investorile antud õigused.

3. Kõik lepingupoole ja kindlustaja vaidlused lahendatakse artikli 8 kohaselt.

ARTIKKEL 8

Lepingupoole ja teise lepingupoole investori vaidluste lahendamine

1. Kõik lepingupoole investori ja teise lepingupoole vaidlused, mis puudutavad viimase käesolevast lepingust tulenevat kohustust ning esimese investeeringut, lahendatakse võimalust mööda rahumeelselt vaidluspoolte läbirääkimiste teel.

2. Kui vaidlust ei saa lahendada lõike 1 kohaselt kuue kuu jooksul alates päevast, mil emb-kumb lepingupool nõudis rahumeelse lahenduse leidmist, võib investor vaidluse esitada kas:
 - a) selle lepingupoole pädevale kohtule, kelle territooriumil investeering tehti;

- b) Rahvusvahelisele Investeeringuvaidluste Lahendamise Keskusele (*ICSID*), mis moodustati „Riikide ja teiste riikide kodanike vaheliste investeeringuvaidluste lahendamise konventsiooni” alusel ja avati allakirjutamiseks 18. märtsil 1965 Washingtonis või
- c) *ad hoc* vahekohtule kooskõlas Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Rahvusvahelise Kaubandusõiguse Komisjoni (*UNCITRAL*) vahekohtueeskirjadega.

Investori otsus esitada vaidlus lahendamiseks riigisisesele kohtule või vahekohtule lähtuvalt punktidest a, b ja c on tagasivõetamatu.

- 3. Lepingupooled nõustuvad vaidluste esitamisega punktides b ja c nimetatud rahvusvahelistele vahekohtutele.
- 4. Vahekohus langetab otsuse selle vaidluspooleks oleva lepingupoole õigusaktide alusel, kelle territooriumil investering asub, arvestades kollisiooninormide, käesoleva lepingu ning rahvusvahelise õiguse üldtunnustatud põhimõtete ja reeglitega.
- 5. Vaidluses osalev lepingupool ei esita üheski lepitamise või vahekohtumenetluse või otsuse täitmise järgus vastuväidet selle kohta, et teiseks vaidluspooleks olev investor on tagatise tulemusel juba saanud hüvitist kogu või osa kantud kahju eest.
- 6. Vahekohtu otsus on lõplik ja vaidluspooltele siduv. Mõlemad lepingupooled kohustuvad otsuse täide viima kooskõlas oma õigusaktidega.

ARTIKKEL 9

Lepingupoolte vaidluste lahendamine

- 1. Lepingupooled lahendavad kõik lepingu tõlgendamist või rakendamist käsitlevad vaidlused võimalust mööda läbirääkimiste teel.
- 2. Kui vaidlust ei ole kuue kuu jooksul võimalik nii lahendada, esitatakse hagi emmakumma lepingupoole taotlusel lahendamiseks käesoleva artikli kohaselt moodustatud vahekohtule.
- 3. Vahekohus moodustatakse järgmiselt: kahe kuu jooksul alates vahekohtu moodustamise taotluse kättesaamise kuupäevast määrab kumbki lepingupool ühe vahekohtu liikme. Seejärel valivad need kaks liiget kolmanda riigi kodaniku, kes lepingupoolte nõusolekul nimetatakse vahekohtu esimeheks (edaspidi *esimees*). Esimees tuleb määrata kolme kuu jooksul pärast kahe liikme määramist.
- 4. Kui lõikes 3 nimetatud ajavahemike jooksul ei ole vajalikke määramisi tehtud, võib kumbki lepingupool paluda teha vajalikud määramised Rahvusvahelise Kohtu esimehel, kui ei ole kokku lepitud teisiti. Kui Rahvusvahelise Kohtu esimees on ühe või teise lepingupoole kodanik või ta ei saa muul põhjusel nimetatud ülesandeid täita, palutakse teha vajalikud määramised Rahvusvahelise Kohtu aseesimehel. Kui Rahvusvahelise Kohtu aseesimees on ühe või teise lepingupoole kodanik või ka tema ei saa muul põhjusel nimetatud ülesandeid täita, palutakse vajalikud määramised teha

Rahvusvahelise Kohtu kõige kauem ametis olnud liikmel, kes ei ole kummagi lepingupoole kodanik.

5. Vahekohus teeb otsuseid käesolevast lepingust lähtudes ja kooskõlas üldtunnustatud rahvusvahelise õiguse normidega.
6. Vahekohus määrab ise menetluskorra, kui lepingupooleid ei lepi kokku teisiti.
7. Kohus teeb otsuse häälteenamusega ning see on lepingupoolte suhtes lõplik ja siduv.
8. Kumbki lepingupool kannab enda määratud vahekohtu liikme kulud ning oma juriidilise esindamisega seotud menetluskulud. Ülejäänud kulud, kaasa arvatud esimehega seotud kulud, kannavad mõlemad lepingupoole võrdsetes osades.

ARTIKKEL 10

Muude reeglite kohaldamine

Kui küsimust reguleeritakse nii käesoleva lepingu kui ka muu rahvusvahelise lepinguga, mille osalised on mõlemad lepingupoole, võivad lepingupoole või teise lepingupoole territooriumil investeringuid teinud investorid kasutada enda jaoks soodsamaid tingimusi.

ARTIKKEL 11

Lepingu kohaldamine

Lepingut kohaldatakse investeringute suhtes, mis on ühe lepingupoole investorid õiguspäraselt teinud teise lepingupoole territooriumil nii enne kui ka pärast lepingu jõustumist. Samas ei kohaldata lepingut ühegi enne lepingu jõustumist tekkinud investeringuvaidluse ega rahuldatud nõude suhtes.

ARTIKKEL 12

Jõustumine, kestus, muutmine ja lõpetamine

1. Lepingupoole teavitavad teineteist kirjalikult diplomaatiliste kanalite kaudu lepingu jõustumiseks vajalike riigisiseste nõuete täitmisest. Leping jõustub 30 päeva möödumisel kuupäevast, mil saadakse kätte viimane selline teade.
2. Leping jääb jõusse kümneks aastaks. Seejärel pikeneb see kümneaastaste ajavahemike kaupa, kui kumbki lepingupool ei ole üks aasta enne ajavahemiku lõppemist teisele lepingupoolele teatanud oma kavatsusest lepingu denonsseerida.
3. Kumbki lepingupool võib viie aasta möödumisel lepingu jõustumisest alati teatada teisele lepingupoolele kavatsusest lepingut muuta, teatades sellest kirjalikult diplomaatiliste kanalite kaudu kuus kuud ette. Lepingut muudetakse mõlema lepingupoole nõusolekul. Kui nõusolekut ei anta, on algatanud lepingupoolel õigus lepingu denonsseerida. Sel juhul loetakse leping lõpetatuks.

4. Investeeringute suhtes, mis on tehtud enne lepingu lõpetamise kuupäeva, kehtivad lepingu sätted edasi kümme aastat alates lepingu lõpetamise kuupäevast.

Selle kinnituseks on täievolilised esindajad lepingule alla kirjutanud.

Koostatud 25 septembril 2009 New Yorgis kahes eksemplaris eesti, araabia ja inglise keeles; kõik kolm teksti on võrdselt autentsed. Erineva tõlgendamise korral lähtutakse ingliskeelsest tekstist.

**EESTI VABARIIGI
VALITSUSE NIMEL**

**MAROKO KUNINGRIIGI
VALITSUSE NIMEL**

